

# BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

*Iese odata in septemana: DUMINEC'A.*

<p><b>PRETIULU ABONAMENTULUI:</b>          Pentru Austro-Ungari'a pe annu . . 5 fl.—cr.          " " " " 1/2 annu 2 fl.50cr.          Pentru Romani'a si strainetate pe annu 14 fr.          " " " " pe 1/2 a. 7 fr.</p>	<p><b>PRETIULU INSERTIUNILORU:</b>          Pentru publicatiunile de trei ori ce contienn          cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte          4 fl.; si mai sus 5 fl. v. a.</p>	<p>Correspondentiele sè se adreseze la          Redactiunea dela          „Biseric'a si Scól'a.“          Êr banii de prenumeratiune la          „TIPOGRAFIA DIECESANA in ARAD.“</p>
--	--	--

## Unu nou pamentu bisericescu.

Inregistràm tu totdeun'a cu o deosebita bucuria ceeace bine se face in biseric'a si pentru biseric'a.

Sunt puternice motivele, cari ne inspira acésta bucuria, mai cu seama in considerarea faptului, ca apucati odata pre o buna cale, binele se populariséza, si se latiesce in cercuri totu mai estinse.

Lucru cunoscutu este, ca noi, clerulu si populu, care formàm tu eparchi'a Aradului, din intréga biseric'a ortodocsa romana dupa positiunea nóstra geografica suntem dóra ómenii cei mai espusi la diferite ispiti si greutàti. In faci'a acestoru greutàti si celu mai micu bine, care se face, este unu lucru scumpu si de mare pretiu pentru noi. Mergemu printr'ensulu cu unu pasu inainte, si in acelasi timp se intarese in noi conscienti'a, ca nu potu se obvina, si nu ne potem intipui timpuri si impregiuràri grele, in cari se nu potem se mergemu inainte.

Acest'a este momentul, carele ridica pretiulu si alu celui mai micu bine, pre carele lu-vedemu realisandu-se la noi si prin noi. Langa acést'a se mai adaoge impregiurarea, ca nu se póte, cá binele, care succede intr'unu locu, se nu succéda in totu loculu, daca se va urmá pre aceeasi cale si cu aceeasi buna-vointia.

Suntem, seau celu putien incepemu a intrá pre o cale buna in biseric'a si in scóla. Nu se facu lucruri mari la noi, pentruca nu se potu. Se facu inse lucruri mici, si daca aceste bune lucruri mici vor fi dese, nu se póte, cá prin ele se nu potem realisa si lucruri mari.

De aceea ne este fórté binevenita, si ne inspira frumóse sperantie misicarea, ce o vedemu desvoltandu-se totu mai multu la noi in sinulu clerului si populu: de a asigura si intari biseric'a si scólele nóstre prin fonduri si fundatiuni. Trei casuri de acésta natura am vedutu in septemana trecuta, si pentruca cunoscute, apretiuite si urmate se fia ele de toti vom vorbi de fiacare in specialu. Incepemu de asta data cu unu casu din o comuna marginasia.

Septemana trecuta comun'a nóstra bisericésca, Cianadulu-ungurescu, a devenitu proprietaria preste unu complecsu de pamentu de 100 de jugere catastrale, pamentu de prim'a cualitate cu unu venitu anualu de preste 1500 fl. v. a. Comun'a Cianadulu-ungurescu este o comuna situata chiar la marginea diecesei de catra apusu in drépt'a Muresiului in apropiare de Segedin cu o poporatiune de 1800 de suflete de nationalitate romana.

Credintiosii nostri din acésta comuna sunt unu soiu de ómeni vénjosi, binefacuti, muncitori si cu grije, si mai pre sus de tóte ómeni, in cari s'a pastratu cu multa ingrijire sentiulu de pietate catra biseric'a stremosiésca, nesce ómeni, cari tienu la sine, si sunt mandri de legea si neamulu loru.

Au jertfitu multu acesti ómeni pentru biseric'a in timpulu din urma. Pre cand se lucrá la realisarea despartirei ierarchice de catra serbi pre cale amica, acesti ómeni formandu o comuna bisericésca, mestecata cu coreligionarii serbi de acolo, — cá se devina odata singuri stepani preste sene si avutulu loru in biseric'a, au incheiatu o impacatiune intre fórté grele conditiuni.

N'au voitu romanii nostri din Cianadu cu nici unu pretiu se iésa din biseric'a, in carea au ridicatu rugatiuni lui Ddiu parintii si mosii loru, si cá se le remana biseric'a si pre mai departe proprietate eschisiva a loru, — si sè se póta desparti de serbi cu unu ceasu mai nainte, — desi densii facia de serbi erau in mare maioritate — s'au invoitu a le solvi din avutulu loru acestor'a sum'a de 13,000 fl. v. a. Bani nu erau disponibili, timpulu de plata sosi, si cá se-si póta scuti biseric'a, mai multi fruntasi si-au ipotocatu averile proprie la fost'a epitropia a fonduriloru comune pentru sum'a de 12,000 fl. Cu acésta suma au desplatitu pre serbi, ér prin aruncu au solvitu regulata interesele la epitropia si din capitalu au amortisatu in decursu de 10 ani sum'a de 10,000 fl.

Au mai fost incurcati acesti ómeni fara vin'a loru totu din caus'a despartirei ierarchice si intr'unu

procesu, dar Ddieu bunulu le-a ajutat se supórte si greutátile si multele sicanerii ale acestui procesu.

\* \* \*

Se dice, ca cine se deprinde a face binele, nu se lasa cu un'a cu doue de calea, pre carea a apucatu. Si romanii nostri din Cianadu deprinsi a aduce jertfe pre altariulu Domnului, nu se potea, cá se nu iea asupra-si de nou sarcin'a de a aduce noue jertfe pentru biseric'a si religiunea loru.

Erariulu pre la sfersitululu anulului trecut facuse adeca vendiatórie 362 de jugere ale sale, aflatórie pe teritoriulu comunei de carea vorbimu dimpreuna cu drepturile regale.

Dupa dispusetiunile in vigóre, daca comunele politice voiescu se rescumpere atari pamenturi, au preferintia.

Comun'a politica a si luatu o astfeliu de hotaríre. Comun'a nóstra bisericésca pusese inse de multu ochii pre o parte din acestu pamentu. In realizarea acestui planu alu seu inse trebui se tréca prin multa lupta mai cu seama in urm'a unei impregiurári locale fórte nefavoritórie pentru comun'a nóstra bisericésca. In sfersitu dupa multa truda si alergatura, dupa apelate pre la comitatu si pre la Inaltulu Ministeriu, intrevenindu si ajutoriulu Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu Ioan Metianu, Inaltulu Ministeriu regiu ungaru incontra forurilor inferióre a lasatu si comunei nóstre bisericesci, dreptulu se cumpere din complecsulu de sus 100 de jugere catastrale cu pretiulu de 17,000 fl. pre langa conditiunea cá din sum'a de sus 10 procente (1700 fl.) sè-se platésca erariulu in terminu de 8 dile, ér restulu in 10 ani cu interese de 6 procente.

Neavendu inse biseric'a nóstra din Cianadu bani gat'a in cassa mai multu de 500 fl. — si fiendu chiar partea anulului, in carea ne aflamu acum, cea mai lipsita de bani pentru economi, credintiosii nostri au alergatu de nou la Arad la Pré Santi'a S'a, carele in contielegere cu venerabilulu consistoriu le-a acordatu spre acestu scopu unu imprumutu de 1200 fl. v. a. din fondulu preotiescu cu 6 procente.

Cu ajutoriulu acestui imprumutu s'a solvitu degia Luni'a trecuta prim'a rata din pretiulu pamentului, de carele vorbimu, si comun'a bisericésca intra in tómn'a anulului curentu in posesiunea lui. Solvirea celorlalte 9 rate avendu a-se intemplá in decursulu de 10 ani, — dupa calcululu substernutu venerabilulu consistoriu de catra comitetulu parochialu — comun'a bisericésca va depurá intregu pretiulu de cumperare din venitulu pamentului si din venitele ordinare ale bisericiei; ér dupa 10 ani biseric'a nóstra din Cianadulu ungurescu va dispune pentru scopurile si trebuintiele sale de unu pamentu de prim'a clasa in suma de 100 de jugere catastrale cu unu venitu anualu in suma de preste 1500 fl. v. a.

\* \* \*

Ajungendu aici, credemu este la locu se repetimu ceea ce accentuatu si constatatu in diferite rënduri: ca binele se face, si se póte face in totu loculu, unde ómenii, pre cari ii-privesce, sunt cu destula bunavointia, si vor ca elu sè-se faca.

Fratii nostri din Cianadulu ungurescu si acum, cá si alta data, constatamu cu placere, si-au facutu detorinti'a in acésta privintia cu tóta conscientiositatea.

Am vediutu cu ochii, si scimu deci din propri'a nóstra intuitiune cáta lupta si truda a constatatu pre unii dintre fruntasii si inteligentii acestei comune, pana cand s'a potutu realisá acestu bine. Nu-i vomu amintí aici cu numele, vomu lasá acést'a pre mai tardiu, — desí pre de alta parte credem, ca este de prisos a-o face acést'a, dupace numele loru scrise sunt dejá in pomelniculu celu vecinicu, in carele se scriu, si nescerse remanu numele tuturor acelor'a, cari facu bine bisericiei si neamului loru.

Felicitámu deci din inima pre fratii nostri din Cianadulu ungurescu pentru succesulu obtienutu dupa o indelunga lupta si o indelunga rabdare; si rogámu pre celu Atotputernicu, se-le ajute, cá se mérga inainte totu cu mai multu succesu pre acésta cale; ér jertfele aduse pre altariulu Domnului se li-le resplátésca Parintele cerescu insutitu si inmiitu — reverсандu-si intru prisosintia darurile sale cele bogate asupra densiloru si a familieloru densiloru!

\* \* \*

Cand felicitámu pre fratii nostri din Cianadu, nu potem intrelasá a nu atrage atentiunea fruntasiloru nostri din tóte comunele a urmá esemplulu fratiloru nostri din Cianadu, si la ocasiuni, cand se vendu pamenturi prin comune, incát se póte se fia cu tóta grij'a, cá astfeliu de pamenturi se le cumpere pre seam'a comuneloru nóstre bisericesci, si in casuri de lipsa sè se céra spre acestu scopu imprumuturi din fondulu preotiescu, precum si din celelalte fonduri diecesane.

In form'a acést'a, credemu noi, ca am poté pretempiná pre viitoriu mai cu usiurintia multele lipse, de cari suferu astadi bisericile si scólele nóstre.

## Sinodulu eparchialu aradanu.

(Continuare si fine.)

### Siedinti'a VIII.

s'a tienutu in 25 Aprile inainte de amédi. Presidiulu ordinariu, Notariu Ignatiu Papp.

La ordinea dilei se continua reportulu comissiu-nei scolarie, carea prin reportoriulu ei Michaiu Sturz'a cu privire la pasii intreprinsi de consistoriulu oradanu, si la greutátile intempinate din partea inspectorelui regescu concerninte intru deplinirea definitiva a statiuniloru invetiatoresci propune, si sinodulu iea la cunoscentia pasii intreprinsi de consistoriu in acésta cauza, cu adaosulu, cá casurile concrete se-le notifice consistoriulu metropolitanu, cá gravamine pentru congressu.

Cu privire la aretarea consistoriului din Oradea mare, ca in 12 comune bisericesci de ale nóstre s'au infientiatu scóle elementare de statu, in cari desi poporatiunea este romana, limb'a de propunere, este limba magiara, r limb'a romana nu este considerata nici că obiectu de invetiamentu; ca mai departe consistoriulu a ingrijitu c elevii din numitele scóle se primsca instructiune din studiulu religiunii — la propunerea comisiunii sinodulu decide: Aflandu-se procederea organeloru statului contraria dispusetiuniloru, cuprinse in §§-ii 58 si 80 din Art. de lege 38 din 1868, casulu acest'a inca s se arete consistoriulu metropolitanu pentru a se lu remedieile necesarie pentru respectarea legii, r dispusetiunile, luate de consistoriu cu privire la catechisatiune se ieau la cunoscintia.

Cu privire la aretarea consistoriului din Aradu, referitria la pasii intreprinsi in urm'a conclusului sinodalu de sub nr. prot. 92 din anulu trecut de a se infienti unu gimnasiu inferioru in Aradu, sinodulu la propunerea comisiunii, facuta prin reportoriulu Dr. Nicolau Oncu luandu la cunoscintia pasii intreprinsi de consistoriu in acsta cauza sustiene in modu solemn conclუსulu seu de a infienti aici in Aradu o scóla media confessionala si pre bas'a legii si a drepturiloru bisericeii nóstre autonome róga, si invita pre Pr Santi'a Sa, parintele Episcopu diecesanu si consistoriulu eparchialu se starusca cu totdeadinsulu la realisarea acestui scopu eminentemente de cultura.

#### *Siedinti'a IX.*

s'a tienutu in 25 Aprile 1886. Presidiulu ordinariu. Notariu Augustin Hamsea.

Dupa autenticarea protocolului siedintiei premergtorie trecendu-se la ordinea dilei se pune reportulu comisiunii organistorie, carea prin reportoriulu ei Vincentiu Babesiu propune si sinodulu in urm'a unui conclusu alu corpului profesorulu dela institutulu pedago-teologicu substernutu sinodulu, in unanimitate decide, c patronulu seminariulu diecesanu se fia santulu Ioan Botezatoriulu.

Cu privire la postululu de asesoru referinte in senatulu scolariu dela Oradea mare, pre bas'a propunerii, substenute de numitululu consistoriu in acsta cauza la propunerea comisiunii decide: a-se alege unu asesoru ordinariu in senatulu strensu bisericescu din Oradea mare — cu acelu adaosu inse, ca alegendulu asesoru se i-se impuna sarcin'a de a proved totu de odata, seau eminentemente afacerile de referinte, respective de inspectoru generalu scolariu, asigurandu-i-se pentru escursiunile sale rebonificarea speseloru de calatoria. Alegerea se va pune la ordinea dilei la timpulu seu, cand adeca sinodulu i-se va propune asemenea persóna cualificata; r pana atunci consistoriulu se avisza a ingrij de provederea agendelor senatulu de scóle prin substituire.

Cu privire la cererea comitetulu parochialu din Oradea mare, in carea se plange, ca n'a fost ascultatulu la escrierea concursulu pentru deplinirea postululu

de protopresviteru acolo, la propunerea comisiunii sinodulu decide: a se face pre calea s'a cunoscutu comitetulu parochialu petente, ca cererea s'a nefiendu basata pre lege, nu s'a potutu lu in considerare, deórece consistoriulu in casuri de depliniri a scaunelor protopresviterali, prin lege este obligatu a-se pune in relatiune numai cu comitetulu protopresviteralu — intielegendu-se de sine, ca comitetulu parochialu din parochi'a protopresviterala i-remane ocaziunea de a-si afirm dorintiele si drepturile in acelu comitetu protopresviteralu, precum si in sinodulu electoralu prin deputatii sei.

Cu privire la proiectulu de regulamentu pentru afacerile economice in biseric'a gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a, transpusu sinodulu pentru opinionare din partea Escelentiei Sale, parintelui Archiepscopu si Metropolitu Miron Romanulu, sinodulu in considerarea, ca proiectulu de sub intrebare recere unu studiu mai aprofundatu, carele sub durat'a sesiunii actuale nu s'a potutu face, esmite din sinulu seu o delegatiune de 6 membri sub presiedinti'a Pr Santiei Sele, parintelui Episcopu diecesanu pre langa insarcinarea c cu posibil'a urgentia se studieze numitululu proiectu de regulamentu, si la terminulu prefitu se-lu substrna in numele sinodulu pr venerabilulu consistoriu metropolitanu. In acsta comisiune se alegu deputatii: Iosif Goldisiu, Dr. Nicolau Oncu, Ioan Popoviciu Deseanu, Ignatiu Papp, David Nicra si Demetriu Bonciu.

In cestiunea asigurrii edificielor bisericesci sinodulu avisza pre ambele consistorie a efeptu conclusele sinodali referitrie la acsta cestiune.

Se pune la ordine reportulu comisiunii epitropesci, carea prin reportoriulu ei Vasiliu Paguba, cu privire la postululu de catechetu pentru tenerimea de confesiunea nóstra dela gimnasiulu gr. cat. din Beiusiu, in considerarea ca sinodulu de astadata nu dispune de medilcele trebuintse pentru inactivarea acelu postu de catechetu — propune, si sinodulu decide: Se avisza consistoriulu a proved catechisatiunea prin actualulu protopresviteru Vasiliu Pop si invetiatoriulu Ioan Pinteru, asemeandu-se celui dantaiu o remuneratiune de 100 fl. r celui alu doilea de 30 fl.

Totu la propunerea comisiunii se asmna invetiatoriulu din Beliu o remuneratiune de 50 fl.

Se pune la ordinea dilei reportulu comisiunii bugetarie, carea prin reportoriulu ei David Nicra propune si sinodulu votza diurnele si spelele deputatiloru sinodali de pre teritoriulu ambelor consistorie.

Se pune la ordine deplinirea locurilor vacante in ambele consistorie, si prin votu secretu se alege de asesoru onorariu in senatulu scolariu alu consistoriulu din Arad Demetriu Romanu, in senatulu epitropescu alu numitululu consistoriu Paul Tempea, Ignatiu Pap si Daniil Gabor, r pentru posturile de asesori in consistoriulu din Oradea mare se alegu in senatulu scolariu Teodor Pap si Paul Fassie, in senatulu epitropescu Ioan Pinteru.

Cu acést'a terminandu-se agendele, apartienetórie competentii sinodului pentru sesiunea anului curentu Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu presiedinte multimesce membriloru sinodului pentru interesulu si zelulu aretatu si cu acésta ocasiune facia de cauzele bisericesci, scolare si foundationale, — si implorandu binecuventarea Ceriului asupra lucràriloru acestui sinodu si a membriloru lui dechiara sessiunea actuala a sinodului de inchisa.

Dupa acést'a luandu cuventulu deputatulu Dr. Nicolau Oncu dechiara, ca in numele membriloru sinodului se semte detoriu a esprime multiamita si recunoscintia Pré Santiei Sale parintelui Episcopu-presiedinte pentru zelulu desvoltatu si tactulu manifestatu si cu acésta ocasiune intru promovarea causelorú nóstre bisericesci, scolare si foundationale — prin bun'a in conducerea lucràriloru sinodului, carei impregiuràri, este a se atribuí faptulu, ca in unu timpu relativu scurtu, sinodulu a resolutu atâtea agende de importantia. Dreptu ce in numele sinodului si intre uràri de „se traésca“ din partea deputatiloru sinodali, uréza Pré Santiei Sale, cá Ddiu se-lu tiena intru multi fericiti ani.

### Influinti'a sciintieloru esacte asupr'a vietii.

Martore ni-este istori'a, cá dintre popórele cele vechi nici unu nu s'a inaltiat in cultura ca Grecii si Romanii. Oratori ca Demosthene si Cicero, filosofi ca Socrate si Seneca, barbati de stat ca Pericle si Caesar; persóne de aceste vor traí, pana cand va esistá istori'a.

Cultura inalta, marire in launtru si respect in afara si cu tóte aceste istori'a ni-spune astadi numai, cá *Athen'a* si *Rom'a* au fost. Caus'a decadintiei si a stingerei de pre pament de sigur cá nu se póte aflá intr'alt loc, de cât in smintele séu defectele culturali, un adevér pre care adi l-intielegem toti. Asia dara nu surprinde pre nimene furtun'a cea inspaimentatória, ce se numesce *migratiunea popóralor*, de óre-ce societatea elina si romana insasi a sedit sementi'a, ce i-a provocat perirea.

Precum inse nu esista nici un reu, carele se nu cuprinda in sine si ceva bun, chiar astfel stá lucrul si cu migratiunea. Pradat'au Gotii, devastat'au Hunii, . . . . , dar in fine dupa-ce s'a alinat si furi'a valurilor migratiunei, éta cá dintr'alta directiune se ivesce pe pamentul Europei un popor nou, merit cum se dice sè insufe viétia in amortitul pamentean din Europ'a. Arabii din Spani'a sunt poporul, carui'a i-se cuvine lauda pentru-cá a scos dela mórte omenimea. Scólelor arabice din Spani'a trebuie se li-atribuim inventiunea compasului, pulberea de pusca, tipariul, calea marina catra Indi'a, descoperirea Americi etc., cáci de acolo a inceput a judecá omul tóte lucrurile din adevératul punct de vedere, adeca de dupa natura.

Din studiul matematici omul a invetiat sè fie

drept si crutiatoriu; s'a deprins a lucrá numai in spiritalu santei evangeliu, gata fiind chiar a mori pentru adevér. Galilei mai prefera se véda inchidiendu-se preste densul usile temnitiei, de cât se devina apostata facia de adevérul: cá pamentul se misca. — Indemnat de matematica omul a tot miscat in drépt'a in sténg'a, in sus in jos, inainte inapoi, si in latari; prin munca de felul acést'a vedem cum construesce La Place in mic masin'a cea colosala a creatoriului, ce se numesce *sistem solar*, si printres'a ni-aréta cum se petrec in univers miscàrile cele eterne; cum ajunge Kirchoff si aliatii sei sè construesca scar'a cea lunga . . . . infinita, ce se numesce *analisi'a spectrala*, pe care ne putem inaltia in lumi necunoscute si ne putem convinge, cá si acolo stepanesce al nostru Ddiu!

Din fisica s'a deprins omul a nu se multiumi cu aparitiuni, ci a cuprinde fundamental ori-ce lucru, a eruá caus'a primordiala a ori-carui fenomen. Prin acést'a omul a devenit laborios, cu caracter, iubitoriu de ordine si creatoriu. Ce este mai multiamitoriu de cât a pricepe limb'a in care natur'a ni-descopere tainele sale! Unde si-póte intipuí cineva mai multa fericire, decât cand in laboratoriu fizical si chemie inveti a imitá minunele naturei, intielegend cum se produce fulger si tunet, cum poti percurge in timp scurt distantie mari, cum poti schimbá cugetele in minuta cu cei ce se afla in ori-ce distantia pre pament, cum te poti inaltia in aer si strabate abisul oceanurilor, precum si internul pamentului, cum poti produce apa si pe acést'a sè o striformezi in ghiacia si abure etc. etc. Intru adevér numai cel nepriceput va remané cu nepasare in fati'a acestui tablou interesant! — De unde sè si poti gândi la fericire pamentésca, daca nu vei intielege natur'a, cáci atunci nu sci sè traesci nici dintru al teu!

Dar ce-mi folosese mie, cand am de tóte in abundantia, ér vecinul meu suferé in cea mai mare miseria? Cunoscintiele naturei au sedit in spiritul meu simtiement de compatimire, deci trebuie se cuget cá si eu pot ajunge in starea acelu vecin, si nici mie nu-mi va cadé bine, daca el — fiind in positi'a, ce o am eu acum — va remané fatia de mine indiferent! Ei bine! Am ajutat pre vecinul meu, dar éta cá din colo un alt nefericit astépta ajutoriu! Eu numai atunci voiu fi deplin fericit, daca voiu sci, cá tóte fiintiele de pre pament vor ajunge in positi'a, sè preamarésca numele lui Dumnedieu. Si ca sè pot contribuí la ast'a, am detorintia, sè cunosc impregiuràrile intre cari se afla toti pamentenii, la ce mi-vine intru ajutoriu frumós'a geografia. Cand vedi inaintea ta intreg pamentul, ici uscat din colo apa, cu tóte ale lor, atunci multiumirea, ce o simtiesci, nu-ti da pace, te intréba cine a produs acest pament cu tóte ale sale? Óre numai densul este fetul cel desmierdat al creatoriului? Si apoi indata cu ajutoriu celorlalte cunoscintie esacte aflám si intielegem, cá pamentul nostru este numai un punct neinsemnat din impera-

ti'a cea nemarginita a lui Dumnedieu, cà mai sunt lumi nenumerate, pline de viétia, prin cari se manifestéza tot numai atotputernici'a lui Dumnedieu.

Tóte aceste fac pre om se ajunga la convingerea firma cà el numai atunci este om, daca intru tóte faptele sale purcede consecuent, ca si natur'a; omul este frumos, daca e cu minte si moral; si el va fi cu minte si moral daca va intielege misteriiile naturei, si de aci se va orientá intru faptele sale; ér misteriiile naturei le va cuprinde bine, daca se va inprietení si va fi stepan peste sciintiele esacte.

Aici trebuie sè caute omenimea pilotii, pe cari se zidesc staturi netrecetórie!

Aici dara se caute si neamul romanesc factorii ce-s destoinici sè-i asigureze fericire vremelnica si vecinica!!

*Nicolau Carabasiu,*  
preparand c. III.

### Sciintiele naturale in reportu cu agricultur'a.

Traim in vécul luminei si a sciintiei; traim in vécul, in care popórele numai prin armele culturai, prin lumina si sciintia si-pot ascurá viitoriul. De aceea vedem astadi tóte popórele emulând in lupt'a cea mai nobila si onesta — pentru progres, carele este devis'a presintelui. La acést'a lupta trebuie sè participe cu tóta demnitatea si economul, agricultorul, comun'a, invetiatoriul; toti trebuie sè-si încórde puterile si sè se inroleze sub drapelul luminei si al sciintiei.

Poporul român a facut deja pe tóte terenurile sciintifice bune incepaturi si progrese, ceea-ce ni-atesta originea dela gintea latina; intr'altele si pe terenul sciintielor naturale.

Daca resfoim istori'a sciintielor naturale, vedem, cà folosirea animalelor, plantelor si mineralelor in diferite ramuri ale vietii practice, se datéza de odata cu cele dintai ramuri ale culturai omenesci, si cà ele in timpul nostru luându-si un sbor mai insemnat s'au ridicat la nivoul, care-i compete in urmarea importantiei sale.

Sciintiele naturale influintiéza in mod salutar asupr'a inaintarei culturai si bunastarei unui popor.

Importanti'a studiului natural se constata din punct de vedere biologic, higienic, industrial, comercial etc. Aici aflám tóte fenomenele biologice. Cu ajutoriul acestui studiu putem promová cu deosebire comericiul si industri'a: doi insemnati factori ai inaintarei culturale a unui popor; afara de acestea mare influintia au sciintiele naturale asupra agriculturai. Originea civilisatiunei popórelor se datéza d'atunci, de cand a inceput a se inventá si desvoltá agricultur'a. Cu introducerea agriculturai de sine se intielege, s'au inmultit animalele domestice pentru diferitele trebuintie. Introducerea agriculturai, lucrarea pamentului a facut pe om sè parasésca viéti'a nomadica si starea de selbategia, l'au facut se iubésca societatea, sè recunósca

necesitatea de ordine si de legi regulatóre de societate si in urma sè respecteze tóte acele asiediaminte, cari sunt temeli'a societatei omenesci.

Cu tot dreptul dara se póte enuncíá, cà cultur'a animalelor, plantelor si folosirea mineralelor a avut dela inceput cea mai binefacetóre influintia asupr'a culturai si civilisatiunei omului; l'au emancipat si l'au pus in positi'a de a se inaltá in o lume mai ideala si mai morala, i-au dat o directiune, in carea inaintându-se a ajuns acolo, unde se afla astadi.

Daca voim inse, ca averile gratificate de natura sè fie in adever folositóre si promovatóre de sciintia, ele au lipsa de o impartire rationala. Omenii au aflat de bine a impartí sciintiele naturale in trei grupe; in regnul animalelor — zoologi'a, — regnul mineralelor — minerologi'a — si regnul plantelor — botanic'a. — Zoologi'a, séu sciinti'a, carea tractéza despre animale, ne invétia a cunósce diversele formatiuni ale animalelor, constructiunea corpului lor si acele legi, dupa cari se petrece viéti'a animalica; ni-infatioséza reportul intre formatiunile si lucrurile seversite de ele; ni-descrie modul de viéti'a si pe bas'a acestui'a influinti'a, ce esereéza animalele in deosebi asupra economiei casnice; asemenea reportul, in care stau ele intre sine, cu omul si cu intrég'a natura. Animalele sunt respandite pe tóta fati'a pamentului, desi unele se afla numai pe anumite parti de pament, precum d. e. leul in Afric'a, tigrlul in Asi'a; pe cand patri'a ursului de ghiatia sunt regiunile nordice ale pamentului. Desi sunt unele intre animale, cari causéza omului nescari neplaceri, i-sunt daunóse, ba chiar periculóse, totusi ni-este destul de cunoscut folosul, ce ni-l aduc ele prin carnea, pelea lor etc. Tot regnului animalic apartiene dupa partea sa fisica si omul, carele este dintre tóte fiintiele vietuitóre cea mai respandita pe pament. Omului, ca unei fiintie mai perfecte i-a rezervat natur'a rolul cel mai insemnat, adeca rolul de a devení Domn peste tóte. Dar mult a avut omul de a se luptá pana la acést'a victoria. Mult a trebuit sè se lupte pentru esistintia. Influinti'a animalelor inse l'a pus pe cel dintai fuscél a scarei civilisatiunei pe carea s'a urcat mereu pana astadi.

Minerologi'a inca si-are chemarea sa, de a descrie diferitele formatiuni ale mineralelor, d'a ne aretá influinti'a ce esereéza ele asupra agriculturai, economiei dilnice si cu deosebire asupr'a genului omenesc. Ea ne invétia a cunósce aerul, ap'a si in deosebi plói'a, acesti factori neincungiurabili pentru sustinerea vietii animalice si a plantelor. Mai departe din punct de vedere comercial, inca e bine a cunósce minerologi'a spre a o poté esploatá in folosul nostru. Asemenea si din punct de vedere geologic, inca ne luám refugiu la acest studiu, spre a cunósce straturile din cari se compune pamentul nostru.

Nu de mai pucina insemnatate este in fine si studiul botanic, carele tractéza despre viéti'a, folosul si influinti'a plantelor asupr'a economiei peste tot, a-

supr'a agriculturii, comericiului si asupr'a civilisatiunii omenesci. Ni-este cunoscuta influinta', ce o manifesteaza plantele neinterupt la toate ocaziunile din vietii'a dilnica asupr'a omului si asupr'a civilisatiunii omenesci, dupa folosul ce-l dau plantele atat la alimentarea poporelor din diferitele zone ale pamentului, cat si ca produse pentru industria si comertiu, cari au influentiat in mod radical asupr'a vietii sociale, au produs idei si miscari noue in toate directiunile; cu un cuvint au dat mare impuls progresului. Mai amintesc si „medicin'a populara“ ca apartinatore inca regnului botanic, si al carei folos poporul l-cunoaste destul de bine.

Prin cultur'a sciintielor naturale s'au facut schimburi insemnate nu numai la omeni singuratici, dar si la popora intregi, cari schimburi au produs apoi efecte mai mari, decat faptele celor mai mari cuceritori.

Mi-permit a mai repeta inca odata ca concluziune amintirea in trasuri generali despre influinta' agriculturii asupr'a civilisatiunii si propiaminte bunastarii omenesci.

Daca ne-intrebam, ce este caus'a, respective factorul, prin care alte natii au devenit puternice si respectate; raspundem, ca acel factor este cu deosebire cultivarea rationala a pamentului. Romanul inca are insusiri si facultati spre a putea tiena concurentia cu alte natii, precum d. e. diliginta', si se distinge dora de toate poporele europene prin rebdare; de ce nu e dar si la noi romanii inaintata agricultur'a, ca la alte popora?! E forte explicabila caus'a: ca adeca noue ni-lipseste aceia, cari ar ave misiunea de a svatui, a conduce si partini poporul si a-i arata calea catra fericire.

Deci cari sunt chemati la acest'a?

Sunt multi, cari au ocaziune si putere de a lucra forte mult in favorul poporului si agriculturii, dar li-lipseste zelul si vointi'a, de a se interesa de binele comun. Altii era ar face acestea,—dar nu li-se imbia ocaziunea, si asa apoi cum se speram imbunatatire!

A trecut timpul lui Frideric al II-lea, carele, recomandandui-se de profesor in Halle renumitul economist Schreder, a dis: „Die Oekonomie lernet man bei den Bauern, und nicht auf Universiteten, man muss suchen einen guten Literateur in der Stelle des Klotzen zu kriegen, und keinen Oekonomen als einen Bauern, der weis mehr davon als Theoristen.“ (Büsching S. 77.)

Noi trebuie se imbinam teori'a cu prax'a, precum ne invetia Virgiliu in Georgice:

„At prius, ignotum ferro quam scindimus aequor,  
Ventos et varium coeli praediscere morem  
Cura sit, ac patrios cultusque habitusque locorum,  
Et quid quaeque ferat regio, et quid quaeque recuset.“

Economul teoretic si-procura cunoscintiele sale economice din carti, er cel practic nici nu scie, ca sunt carti tiparite pentru economia. Avem dar se scim, ca acestea stau in cel mai strins report intre sine, si ca un'a pe alt'a se intregesc.

Eca deci caus'a, ca pan' acuma agricultur'a nostra e inferioara agriculturii altor natii. Deci dora viitoriul ni-va produce astfel de luminatori, cari cunoscandu-si demnitatea, se se folosasca de ea pentru binele comun, se mijlocasca, ca aurora progresului se-si raspandasca radiile sale si in colibele tieranilor.

Geniul timpului esclama fiesce-carui econom: Ora et labora! pe romanesce: Rogate si lucra!

G. Jian,  
preparand c. III.

## D i v e r s e.

\* *O conferinta preotiesca in tractulu Siriei.* Din o corespondentia, ce ni-se transmite din tractulu protopresviteralu alu Siriei aflamu, ca preotimea noastra din numitul tractu s'a intrunitu dilele trecute intr'o conferinta sub presidiulu parintelui protopresviteru Georgiu Popoviciu. Obiectulu acestei conferinte a fost modulu, cum s'ar pute imbunatati starea materiala a preotimii, si respective, cum ar pute incassa preotimea competentiele sale dela poporu intr'o forma mai demna de starea si pozitiunea, ce o ocupa in societate si in mediloculu credintiosiloru.

Spre scopulu acest'a conferinta a decisu a-se face pasii necesarii prealabili, ca birulu si competentiele stolarie se se prefaca intr'o conventia, incheianda cu poporulu credintiosu astfeliu: ca numitele competentie se-le solvesca poporulu prin aruncu in spesele cultulu tocma asia, precum solvesce salariile invetiatoresci, si in acesta forma se incete pentru viitoriu divergentiele si chiar neplacerile, ce le au de multe ori ambele parti intru incassarea acestoru competentie. Pentru realizarea acestui conclusu conferinti'a a esmisu din sinulu seu o comisiune, cu insarcinarea, ca punendu-se in legatura cu venerabilulu consistoriu se incerce a realiza acesta dorintia.

Ne-a venit tardiu acesta scire, si marturisimu, ca nu putem inca se-ne exprimamu parerea,—cestiunea fiindu forte grea si delicata din toate punctele de vedere. O vomu face acest'a inse cat mai curend si pana atunci inse constatamu, ca ingrijirea de sörtea sa, manifestata de preotime prin acesta miscare ne este unu momentu binevenitu, pentruca ca daca preotimea este ingrijita, si va lucra pentru imbunatatirea sortii sale, nu se poate ca se nu afle calea si medilöcele, prin cari si-ar pute ameliora pozitiunea.

\* *Miscarea poporatiunii romane,* tinentore de biseric'a rom. gr. or. din Ungari'a si Transilvani'a, studiata pre bas'a dateloru statistice, scose din raporturile oficiale ale respectiveloru consistorie diecesane de pre an. 1885 ni se arata de totu in alta icöna, mai clara si mai esacta, de cum au obiceiulu statisticii straini.

Eca pre scurtu aici unele date esentiale:

In Archidieceasa clerulu archidiecesanu intregu se reprezenta din 1043 persöne. Numerulu sufleteloru preste totu a fost la incheierea anulu 1885: 688,535, fatia cu anulu premergatoriu 1884, fiind atunci 677,442, crescamentu cu 11,093 suflete, adeca in percente la 100 suflete crescamentu 1.63.

Din protopresviteratele archidiecesane se arata mai putieni nascuti de cat morti, numai in protopresviteratulu Abrudului cu 89 si intr'al Lupsiei cu 16 suflete,—o impregiurare abnorma, ce se explica prin epidemia differiei intre copii, ce a grasatu in anulu espiratu prin acelu tinentu.

Toate celelalte protopresviterate sunt in crescere; mai insemnata este crescerea acest'a prin nasceri in tracturile Brasiovului II, Mercurei, Sebesiului, Ternavei superioare si Treiscaneloru, unde nascerile sunt apröpe indoite ca casurile de morte.

Er descrescere in poporatiune preste totu se aréta in protopresviteratele: Avrigului, Brasiovului, I, Cetatiei de piétra, Cohalmului, Dobrei, Iiei, Lupsiei, Ternavei superióre si Ungurasiului. Acésta impregiurare, carea fatia cu numerulu intrecatoriu alu nasceriloru preste morti in aceste protopresviterate, pare anormala, provine din emigrarile din patria, cari in urm'a traiului ingreuiatu se inmultiescu din ce in ce.

Comparandu numerulu preotiloru cu numerulu poporului preste totu, se vine totu cam la 667·50 suflete unu preotu.

In dieces'a Aradului: la jurisdictiunea consistoriului aradanu apartienu 11 tracte protopresviterale, cu 305 comune matre, 87 comune filie, 330 biserici, 385 parochii si 67,859 case. In decursulu anului 1885 s'au botezatu 16,813 nou nascuti, s'au cununatu 3759 parechi, si au reposatu 13,350 individi, prin urmare numerulu poporatiunei apartienetórie la jurisdictiunea acestui consistoriu s'a sporitu cu 3463 de individi. Astfelu numerulu totalu alu poporatiunei, carele la finea anului 1884 erá de 329.598 sporindu cu 3453 individi, numerulu totalu alu poporatiunei a fost la finea anului 1885 de 333.061 suflete.

La jurisdictiunea consistoriului oradanu apartienu 6 protopresviterate cu 5 protopresviteri actuali, 2 protopresviteri emeriti si 1 administratoru protopresviteralu. Parochii matre sunt 247, ér filie 113. Dintre parochiele matre 213 sunt deplinite, ér 34 parochii sunt vacante. Unele din acestea stau sub deplinire, ér altele in lips'a de dotatiune suficienta nu se potu deplini. Preoti actuali au fost cu finea anului 1885, 218, dintre cari 187 sunt parochi, 23 sunt administratori parochiali, ér 8 sunt capelani. In decursulu anului trecutu au reposatu 5 preoti, si s'au chirotonitu intru preoti trei clerici absoluti. Esamenulu de cualificatiune preotiesca l'au depusu 11 teologi absoluti.

Numerulu poporatiunei, apartienetórie la jurisdictiunea consistoriului din Oradea-mare a fost la finea anului trecutu de 162,574. In decursulu anului trecutu s'au nascutu 9312 individi, au reposatu 7335, si s'au cununatu 1615 parechi. Poporatiunea a crescutu cu 3377 individi.

In dieces'a Caransebesiului: numerulu sufletelor se urca la 310.000 individi, unde asemene pre langa tóte emigratiunile, totusi se arata in anulu trecutu un crescamentu.

Se vede dara, cà in aceste trei diecese sunt 1,494.170 romani; cam totu atáti'a romani se tienu de metropoli'a romana gr. cat. de Blasiu care dimpreuna cu cei preste 150,000 romani gr. or. din metropoli'a romana gr. or. din Cernautiu, ni dau sum'a de preste *trei millióne romani* in monarchi'a austro-ungara.

\* *Corulu vocalu alu plugariloru románi din B. Comlosiu*, invita respectuos onorat. publicu la concertulu impreunatu cu dans, ce-lu va arangiá la 1 Iuniu v. a. c. cu programa urmatóre: 1. Humpelu: „Diu'a triumfala“ quartetu. 2. „Sentiementu“ solo de Dsiór'a I. Iancovicu. 3. I. Iancovescu „Trecerea Dunari“ poesie declam. de V. Stanciu. 4. Bosco I. „Câta frunza“ solo de Dn'a E. Vui'a, 5. Brendusu: „Cu doru“ quartetu. 6. „Adio la Carpati“ solo, 7. I. Popfiu: „Stefanu celu mare si mam'a lui“ poesie declam. de Dsióra I. Iancovicu. 8. C. Porumbescu: „Hor'a Sinai“ quartetu. 9. „Inca odata“ solo de Dn'a E. Vui'a, 10. I. Grozescu: „Florea lui Petac“ poesie declam. de V. Cumpanasu, 11. I. Braleanu: „Domnu Tudoru“ solo de I. Popescu, 12. „Mersulu armatei române“ quartet. Tóte piesele-cuartete, se vor esecutá din partea corului vocalu; sub diriginti'a Dlui Iuliu Vui'a. Ofertele benevole, si supr'a solvirile se vor publicá. Venitul curatu e destinatu pe seama fondului corului vocalu. Inceputulu la 8 óre. Pretiulu: de familie 1 fl. de persóna 40 cr. — Comitétulu arangiatoriu.

\* *Primari'a opidului Siri'a (Világos)* ne róga a publicá urmatórele: „Fiindu gresite datele calendarelor cu privire la timpulu tieneri téguriloru nóstre de tíera, atátu intru interesulu publicului câtu si pentru orientare la formarea noului calendaru, venimu cu oficiósa stima a anuntiá ca de aci incolo tégurile nóstre de tíera in Siri'a se voru tiné in urmatorulu timpulu alu anului: 1) Dupa calendarulu vechiu, in a trei'a Sambata si Dumineca din postulu Pasciloru. 2) Dupa calendarulu nou, in Sambat'a si Duminec'a ce urméza dupa prim'a Iuniu, 3) Dupa calendarulu vechiu, in Sambat'a si Duminec'a dinainte de serbatórea „Schimbarei la fatia a Domnului“, 4) Dupa calendarulu vechiu, in prim'a Sambata si Dumineca inainte de postulu Craciunului.

\* *Eruptiunea vulcanului Aetn'a*. Scirile ce sosescu din Catan'a dau deslusiri inspaimentatóre asupra eruptiunii vulcanului Aetn'a. Acestu fenomenu a luatú de odata nisce proportiuni colosale. Nu craterulu vechiu alu Aetnei a intratu in activitate, craterulu seu n'a datu nici unu semnu de agitatie, e inse incungiuratu cu unu stratu grosu de fumu, lava nu este de locu in crateru. Unu vulcanu vechiu, stensu de multu s'a deschisu din nou acum'a si imprascie terórea prin locuitorii de prin pregiuru. Culmea acestui vulcanu e la o distantia de noué chilometri de Nicolosi, orasielu destulu de importantu si care se afla pe cóstele Aetnei. Lav'a curge cu mare repediune spre acestu orasielulu si spre Belpasso; locuitorii din acestu din urma au fugitu toti; lave au mersu deja o distantia de siese chilometri: si avanséza necontentitu. A distrusu deja o parte din gradinile si vile de prin pregiuru. Gradinele cu portocale iéau focu si ardu ca nisce lumini. Craterulu vulcanului arunca pietri de marimi colosale la distantia de cincí sute metri, cenusi'a aruncata forméza de asupra caseloru si pe campii o patura cenusie si dá localitáti unu aspectu tristu. Din cand in cand se producu cutremure de pamentu, care marescu caracterulu sinistru alu acestui spectacolu. Pana acum'a nu e nici o victima omenéscá. Deja o multime de curiosi au plecatu din Neapolu si Malt'a in localitáti.

Observatiile meteorologice din tóta peninsul'a au semnalatu semnele ipercursorii ale acestui fenomenu precum: nelinistea signografului, sgudituri de cutremuru de pament la inceputu usióre, inse marindu-se din ce in ce pana in momentulu eruptiunii. Studiulu altoru fapte analóge au datu mai inainte aceleasi rezultate: tot asia s'a intemplatú, cand cutremurulu de pamentu a devastatu Andalusia, tóte signografele din Itali'a au semnalatu miscarile pamentului, ale carui fluctuatií erau asemenea cu acele, cari au produsu atâtea desastre in Spania. Torentulu de lava din vulcanu merge cu o repediune de 70 metri pe óra. Curentulu a trecutu deja Montinocilla si e aprópe de manastirea Nicolosi. O multime de vii au fost inundate. Emigratiunea se face necontentitu.

## Concursé.

Pentru conferirea stipendiiloru vacante din fundatiunea lui **Gozsdu** pe anulu scolicu 1886/7 de câte 300 fl., 400 fl. si 500 fl., pentru studiele mai inalte, si in cas de gradatiune de câte 60 fl., 120 fl. si 180 fl., pentru scólele medie si inferioare se deschide concurs sub urmatórele conditiuni:

1) Concurrentii se documenteze, cà sunt fii de cetatieni ungari si se tienu de biseric'a ortodoxa-orientala romana si studiaza la vre unu institutu publicu din patria cu succes bunu si ca nu sunt in stare a-se sustiené la studie din averea propria séu a parintiloru sei.

2) La conferirea stipendiiloru vor avé preferintia cei mai inaintati in studie si in calcule, afara de acést'a —

pentru anulu curentu — cei ce vor ascultá studiele comerciale si agronomice.

3) Cei ce vor se studieze la vre unu institutu afara din patria, au se-si motiveze pe deplinu acést'a necesitate.

4) Petitiunile instruite cu tóte documentele necesarie sunt a-se adresá la cancelari'a fundatiunei lui Gozsdu (Budapest'a király utca Nru 13.) pana la 1/13. Augustu a. c.

5) Tot deodata se provóca fostii stipendisti, ca pana la 1/13. Augustu a. c. se arate rezultatulu studieloru din anulu scolasticu 1885/6 cá altcum li se vor sistá stipendiulu avutu.

Comitetulu.

Prin decisulu Ven. Consistoriu rom. gr. or. din Arad, dto 20 Martiu a. c. Nr. 797 imbinandu-se postulu preotiescu cu celu invetiatorescu din comun'a bisericesca Grosiu, protopresviteratulu Lipovei, cu acést'a se escrie concursu pe acelu postu, cu terminu de alegere pe diu'a de 29 Iuniu st. v. a. c. pre langa urmatóarele emoluminte si anume:

1) Un'a sesiune pamentu parochialu estravilanu, constatátore din 30 jugere, apoi  $\frac{3}{4}$  jugeru pamentu intravilanu, sub Nr. c. 64. asia numitu platiu parochialu.

2) Pre langa stolele usuate, inca biru preotiescu, dela 68 case, câte jumetate mesura cucuruzu in bómbe, de fiecare casa.

3) Patru jugere pamentu estravilanu, a scólei.

4) Birulu invetiatorescu, totu dela 68 case câte jumetate mesura cucuruzu in bómbe de fiacare casa.

5) Salariu invetiatorescu, in bani gat'a 113 fl. 46 cr.

6) Spese pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl.

7) Pausialu scripturisticiu 3 fl.

8) Optu orgii de lemne, din care are a-se incaldí si chili'a de invetiamentu.

9) Cortelu liberu in edificiu scólei, si gradina pentru legumi de  $\frac{3}{4}$  jugeru sub nr. 11.

Acei'a cari dorescu a ocupá acestu postu, sunt avisati reursele lor ale instruí si provedea cu tóte documintele prescise in stat. org. si adresandu-le comitetului parochialu se le substérna Revds. dnu protop. tractualu Ioan Tieranu in B. Lipa, pana la diu'a de alegere, cáci cele intrate mai tardiu nu se vor luá in consideratiune, presentandu-se dupa acei'a, pana la diu'a de alegere in veri careva di de duminca ori serbatóre la s. biserica, spre a se face cunoscutu poporului, si spre a-si aretá desteritatea sa in cantarea bisericesca si in oratorie.

Grosiu, din sied. com. par. tienuta la 12 Maiu 1886.

Pentru comitetulu parochialu:

*Panteleimon Popoviciu*, m. p.  
presied. com. par.

Cu scirea mea: IOAN TIERANU, m. p. protopresviteru.

Se escrie concursu pentru ocuparea postului invetiatorescu dela scól'a confesionala gr. orientala din comun'a Sinitea, cottulu Aradu, inspectoratulu Siri'a, cu terminu de alegere pre 22. Iuniu (4. Iuliu) 1886.

Emoluminte: 1) Salariu in bani gat'a 150 fl. 2) Optu maji metrice grâu. 3) Optu maji metrice cucuruzu. 4) 10 orgii lemne din care trei sunt pentru scóla. 5) Pentru conferintia 10 fl. 6) Dela inmormentari unde va fi poffitu 50 cr. 7) De scripturistica, curatitulu si incalditulu scólei se va ingriji comun'a.

Cei ce dorescu a ocupá acestu postu sunt avisati a-si suscerne petitiunile lor pana in 20. Iuniu a. c. st. v. inspectoriu Giorgiu Popoviciu, in Ménes per Gyrok, dovedind ca sunt romani de religiunea gr. or. ca a pres-tatu esamenul de cualificatiune si celu de limb'a ungu-

résca cu calculu bunu, ér déca a servitu deja ca invetiatoriu atestatu de conduita.

Competentii cari vor documentá ca sunt versati in gradinaritu, stuparitu precum si aceia ce vor dovedi ca sunt capaci a instruí cor pe note vor fi preferiti.

Competentii sunt poffiti a-se presentá in vre-o Duminca séu serbatóre in St'a Biserica din Sinitea pentru a dovedi desteritatea in cântu si tipicu.

Sinitea, la 11/23. Maiu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu cercualu.

Pentru statiunea invetiatorésca dela a II-a scóla confesionala rom. gr. or. din comun'a bisericesca Seleusiu-Cighirelu, protop. B. Ineului, dieces'a Aradului, cu terminu de alegere pe Marti 3/15 Iuniu a. c.

Emolumintele sunt:

1) In bani gat'a 250 fl.

2) 4 lantie de pamentu si pasiune pentru siese vite.

3) Cuartiru cu gradina si canepiste.

4) 8 orgii lemne de unde are a se incaldí si scól'a.

5) Dela inmormentari mari cu liturgie 1 fl. fara liturgie 60 cr. ér pentru inmormentari mici 40 cr.

6) La tienandele conferintie invetiatoresci diurne si carausie.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune, sunt avisati reursele lor ale ajustá in intielesulu stat. org. precum si cu testimoniu de limb'a magiara, apoi adresate comitetului parochialu a-le tramite inspect. scol. in Boros-Jenó, si pana la terminulu defiptu a se presentá in biserica de acolo, spre a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci. Seleusiu-Cighirelu 5 Maiu 1886.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: IOAN CORNEA, m. p. protop.

## Licitatiune minuenda.

Pentru acoperirea turnulu bisericescu cu badicu, si biserica cu sindila, nu altcum pardosirea ei pe din launtru, repararea si varuirea pe din afara din comun'a Chisineu, conform incuviintarii Ilustritáti Sale Dlui episcopu diecesanu din 2/14. Maiu a. c. Nr. 1466, — se escrie concursu de licitatiune minuenda pe Duminca din 15/27. Iuniu a. c. la 10 óre ante meridiane, tienenda in scól'a din locu.

Pretiu de esclamare este 1881 fl. 60 cr. — Concurrentii vor ave a depune vadiulu de 10% cu ocasiunea licitarii. — Planurile si conditiunile la acelu lucru, se potu vede la oficiulu parochialu din locu.

Chisineu, la 19. Maiu 1886.

*Ioanu Popoviciu*, m. p.  
preótu.

Pentru zidirea de nou a bisericei din comun'a Siustr'a, comitatulu Temisiului se escrie licitatiune minuenda, carea se va tiené Duminca in 1/13 Iunie la 3 óre dupa amédi in localitatea scólei. Planulu si preliminarulu de spese se potu vedé la presiedintele comitetului parochialu din locu.

Licitantii vor avé se depuna inainte de inceperea licitatiunei ca vadiu in bani gat'a seu in papire de statu 10 procente din sum'a cuprinsa in preliminarulu de spese de 8400 fl. adeca 840 fl. v. a.

Comitetulu parochialu.